

Láncszemként a nevelőszülői rendszerben

*„E földi vándorúton ama bizonyos
hamuban sült pogácsa a család.
Jó szava, szelleme, védőszentje
a mesebeli hősnek.
Aki nélküle indul nagyobb veszedelmek
közé kerül, sebezhetőbb minden tekintetben....*

*Némelykor, épp legutolsó menedék...
A család az ahol zúzmarás időben titkon
ünnepelhető a titok:
az együvé tartozás tudata”
(Sütő András: A megtartó család dicsérete)*

A megtartó család sokak számára elérhetetlen vágyalom. A család válsága miatt aggódnak mindenütt a világon. Figyelmeztető jelként észlelhető a családi kapcsolatok lazulása, felbomlása, a feszültségekkel, konfliktusokkal terhelt családi légkör, a családi struktúrák átalakulása. Kiemelt társadalmi feladat, ezért a család szerepének értékének erősítése mind a társadalom, mind az egyén életében.

Sajnos nagyon sok gyermek nélkülözi ma a családi kötelék biztonságát, a meleg családi otthont és szeretetteljes légkört. Számukra a gyermekvédelmi szakellátás keretében nyílik lehetőség ennek pótlására, a nevelőszülői családban.

A nevelőszülői hatások leggazdagabb forrása a családban való nevelés. A biztonságos otthon, a családi nevelés, alapfeltétele a gyermek testi-lelki fejlődésének és a személyiség kialakulásának.

A család a szeretet erőrendszere, amelynek éltető forrásai és energiái életünk végéig segítségünkre vannak. A család a sikeres személyiségfejlődéshez és lelki egészséghez szükséges elengedhetetlen menedék.

NEVELŐSZÜLŐNEK LENNI

Nevelőszülőnek lenni sokféleképp értekelhető, sajátos társadalmi szerep: gyönyörű hivatás, hálátlan mesterség, az életnek értelmet adó munka, ki így ki úgy fogalmaz. Hogy ki mit lát a nevelőszülői szerep felidézésekor, nagyban függ saját tapasztalataitól, a laikus vagy a professzionális segítséssel kapcsolatos tájékozottságától. A közvélemény egyrészt elismeréssel kezeli e témát, másrészt leértékelő, elutasító, gyanúsítató, a hatékonyságot megkérdőjelező állásfoglalások is ismertek. Még a szakmai körökben sem egyértelműen pozitív a hozzáállás a nevelőszülőség megítélésében. Sok esetben na-

gyobb hangsúlyt kap a nevelőszülők javadalmazása, mint tényleges tevékenysége.

Hivatalos megfogalmazás szerint nevelőszülő az a személy, aki személyében és környezetében alkalmas arra, hogy a nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődését biztosítsa. A nevelőszülő saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást a családjától ideiglenes hatállyal elhelyezett átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermeknek, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttnek.

A nevelőszülőre és családjára igen sok feladat hárul egy-egy gyermek családba-kerülésekor.

Már a feladatok törvényi felsorolása alapján is elmondható: nem pusztán „foglalkozás”, „mesterség”, „hivatás” a nevelőszülői státusz, hanem ÉLETFORMA, 24 ÓRÁS SZOLGÁLAT.

Olyan tevékenység, amely igazodik a nevelt gyermek életkorához, egészségi állapotához, szükségleteihez. Nemcsak gondozási és nevelési feladatokat lát el, hanem magatartásával és egész életével példát és modellt jelent a gyermek számára.

A nevelőszülők munkájában fontos szerep jut a vér szerinti családdal való kapcsolattartásnak, a nevelt gyermek saját családjába való mielőbbi visszakerülésének elősegítése érdekében. Ehhez nagyfokú empátiás készség, és elfogadás szükséges a nevelőszülő részéről.

A gyermekvédelmi törvény a vér szerinti családok esélyeit kívánja erősíteni, a nevelőszülői státuszt pedig a gondozói, támogatói szerepekre szűkíti.

Ész és szív harcáról van itt szó. Az ész és a szakértelem azt mondja: nagyon fontos, hogy a gyermek megismerje származását, múltját, hiszen személyes identitása, érzelmi biztonsága és egészséges lelki fejlődése szempontjából erre szüksége

van. Ez hosszú távon így van. A rövid távú érdekek ennek gyakran ellentmondanak: a gyermeket feszültté teszi már a készlődés is a szülőkkel való találkozásra, talán még nehezebb a találkozási élmények feldolgozása. A kapcsolattartás azonban mégis pótolhatatlan. Fontos a hiányt betölteni, még ha fájó is, még ha olykor érzelmi veszteségként kell is megélni a találkozásokat. A veszteségek ugyanis feldolgozhatóak, a hiányok azonban úrként, irreális reményként, feszültségek és csalódások forrásai. A vér szerinti családdal való kapcsolattartás – a problémák ellenére is – erősíti a gyermek identitását, segít abban, hogy elfogadja saját szülei viselkedését: reményt ad a családi kapcsolatok rendeződéséhez, segíti az esetleges gyermeki büntudat enyhítését.

Szükségünk van arra, hogy valaki szerezzen, megértsen, ha kell, megvigasztaljon. Fontos, hogy legyen, aki elfogad olyanokat, amilyenek vagyok, de buzdít és ambicionál, s őszintén örül sikereimnek is.

A gyermek nevelésének legkedvezőbb színtere a család. Itt kialakulhat az egyéni fejlődés egyik legfontosabb pszichés feltétele a tartós, személyes szeretetkapcsolat. Ez a kötődési élmény a gyermek számára biztonságot, védelmet, erőforrást, tevékenységre készítést, kulturális minta elfogadását, önmaga elfogadásához és fejlesztéséhez nélkülözhetetlen szociális teret jelenti.

A nevelőcsaládok ill. helyettesítő családok jelentős funkciót töltenek be egy ország gyermekvédelmében. A befogadó-megtartó kisközösség erejével végzik gyermeknevelő munkájukat. Arra törekcsenek, hogy a nevelési környezetből otthont, bensőséges életteret teremtsenek, amely életértékeket, életmódmintát, nevelési elveket, etikai normákat és szokásokat komplex módon tud közvetíteni.

Amikor 1992-ben férjemmel együtt elhatároztuk, hogy nevelőszülők leszünk, akkor még nem sok fogalmunk volt arról, hogy mire is vállalkozunk. A családban már volt nevelőszülő, sógornóm, aki két gyermeke mellett, egy kislányt is a családjába fogadott. Tehát láttunk nevelőszülőt élőben. Amit náluk tapasztaltunk, meggyőző volt számunkra. Én ebben az időben virágkötőként dolgoztam saját virágüzletemben, férjem pedig vállalkozóként tevékenykedett. Rengeteget dolgoztunk, és szinte alig maradt idő az akkor 9 éves kislányunkra, és 7 éves fiunkra. Az üzlet miatt nem volt se szombat, se vasárnap se ünnepnap, maradt a nyári egy hónapos szabadság. A gyerekek jórészt a nagymamával voltak. Egy lábtörés miatti hosszabb szabadság döbbsentett rá, hogy ez így nem mehet tovább, s akkor jött az ötlet, hogy a nevelőszülőség egy olyan foglalkozás, amit az ember a saját otthonában végezhet. Ez jó lesz a gyerekeknek, ne-

künk, és még talán annak az egy-két gyermeknek is, aki majd hozzánk fog kerülni. Így okoskodtunk. Aztán elkezdődtek az előkészületek, a megbeszélések a gyerekekkel, a nagymamával, a család többi tagjával, barátokkal. S végül nekiláttunk a dolgok kivitelezésének.

Az akkori GYIVI nevelőszülői felügyelője számunkra meghatározó volt, a végső döntés meghozatalában. S elkezdődött a gyermek keresése.

■ MÁRTON

Így ismerkedhettünk meg Mártonnal, akit az első pillanatban a szívünkbe zártunk. Rövid ismerkedési időszak után, már családukba is kerülhetett. Róla annyit kell tudni, hogy 3 hónapos korában került csecsemőotthonba, szülei lemondtak róla. Hogy 9 éves koráig miért nem találtak számára örökbefogadókat, szinte érthetetlen. Ma utógondozóként

még mindig velünk van. Sok mindent megéltünk együtt, voltak kamaszkori problémák, tanulási nehézségek, de mindig mellette álltunk és biztosítottuk őt feltétel nélküli szeretetünkről. Ma már dolgozik, s próbálgatja az önálló életet. Utógondozóként még egy évet tölthet a rendszerben, de biztos vagyok benne, hogy ha az életben bármi problémája lesz, mindig tudni fogja, hogy számíthat ránk.

■ LILIAN

Második fogadott gyermekünk egy kislány lett, Lilian. Mikor hozzánk került, 9 évesen már számos csalódáson esett keresztül. Meg kellett tapasztalnia először is azt, hogy milyen érzés kisgyermekként család nélkül élni, majd 6 évesen kapott egy családot, aki kihasználta őt, majd amikor már nem volt szükségük rá, akkor, mint egy felesleges kacsát visszavitték az intézetbe. Ilyen előzmények után

ismerkedtünk meg vele. A csalódások el-
lenére viszonylag könnyen beilleszkedett
családunkba. A feltétel nélküli elfogadás
és szeretet itt is meghozta gyümölcsét.
Felismertük tehetségét, szorgalmát, báto-
rítottuk, hogy képességeit minél jobban
kibontakoztathassa. Sikeresen tanult,
rész vett a családi munkamegosztásban,
és ma már az élet minden területén kivá-
lóan teljesít. Jelenleg negyedéves szocio-
lógushallgató, stabil párkapcsolata van.
Vannak terve a jövőt illetően, és kitartó-
an dolgozik, hogy ezeket meg is tudja va-
lósítani. A család természetesen most is,
mint mindig mellette áll és segíti abban,
hogy elérje céljait.

Amikor a gyerekeket a családba fo-
gadtuk, még hagyományos nevelőszülő-
ként tevékenykedtünk. Azután egy kicsit
minden másképp alakult, mint eltervez-
tük. Az akkori GYIVI beiskolázott ben-
nünket egy 200 órás nevelőszülői tanfo-
lyamra, és lehetőség nyílt hivatásos neve-
lőszülői státusz betöltésére. Férjem is és
én is sikeresen elvégeztük a tanfolyamot,
és megkaptuk a bizonyítványunkat. Ek-
kor következett, amire nem számítottunk,
újabb gyerekeket kellett a családba fo-
gadni ahhoz, hogy egyikünk státuszt is
kapjon. Úgy éreztem, hogy egy kicsit ki-
használnak bennünket és nincsenek te-
kintettel arra, hogy a már jól kialakított
családi modell zökkenőmentesen működ-
jön. Gyorsan kellett döntenünk, hogy mit
is akarunk. Ha kell a státusz és vele együtt
a jövedelem, akkor még plusz két gyere-
ket kell vállalni. Mivel a nevelőszülőség
kedvéért a virágüzletet felszámoltuk ter-
mészetesen a státuszt választottuk.

■ KRISZTINA ÉS ENDRE

Ekkor ismertünk meg egy cigány test-
vérpárt Endrét és Krisztinát, akiket nem
is készítettek fel arra, hogy nem az a ne-
velőszülő jelölt viszi el őket, akit már is-
mertek, hanem számukra vadidegen két
ember jön értük.

Mikor elmentünk a felszámolás alatt
álló gyermekotthonba, már teljesen útra
készek voltak, csak akkor lepődtek meg,
amikor az ismert... XY. néni helyett ve-
lünk kellett eljönniük.

Nagy fába vágtuk a fejszénket, mikor
elhoztuk őket. Nem ismertük az előéletü-
ket, szinte semmit sem tudtunk róluk. Sok
hét telt el mire minden a helyére került.

A saját bőrünkön tapasztaltuk meg
azt, hogy milyen az, amikor nem körülte-
kintően, és megfelelő számban helyeznek
ki gyerekeket. A szépen összekovácsoló-
dott családot szinte teljesen szétverte ez a
kihelyezés. És szinte mindent kezdhet-
tünk előről. A gyerekeket nem lehet
tetszés szerinti összetételben csoportosí-
tani, és ez főleg igaz olyan gyerekekre,
akiknek előéletében az elhanyagolás, a
bántalmazás mindennapos volt.

Mi a saját bőrünkön tapasztaltuk meg
az alábbi sorokat, amelyeket Ingrid
Sjöstrand: A felnőttek furcsák néha című
verséből idézek:

*„A felnőttek furcsák néha.
Azt hiszik
eléggé összetereelni
két alkalmas korú gyereket
és a két gyerek
automatikusan jó haver lesz.*

*Szeretném összetereelni
papát
találomra egy alkalmas korú
báccsival
és megnézni összehaverkodnak-e
-biztosan nem akarna
engem se többé összetereelni
Ulla-Gullával például.”*

Az előírás, hogy hány gyermeknek
kell egy hivatásos nevelőszülőnél neve-
kedni irreálisan magas, és nagyon befo-
lyásolja a nevelőszülői ellátás eredmé-
nyességét.

Igazán kemény hónapok következ-
tek, szinte napirenden voltak a gyerme-
kek között a különféle nézeteltérések, vi-
ták, meglopták egymást, árulkodtak egy-
másra, borsot törtek egymás orra alá. Sa-
ját vér szerinti gyermekeink és a magunk
számára is nagyon megterhelők voltak
ezek az időszakok. De a hosszas és kitar-
tó munka, türelem és szeretet meghozta
gyümölcsét, és családunk harmóniája is-
mételten létrejött. Sajnos azonban ennek
az ára az volt, hogy az újonnan csalá-
dunkba került testvérpár fiú tagjától meg
kellett válnunk. Úgy ítéltük meg mi is és
a szakemberek is, hogy egy gyermek mi-
att nem áldozhatjuk fel a nehezen kiala-
kított harmonikus családi légkört. Sajnos
Endrével nem tudtunk együtt élni, ez szá-
munkra egy kudarc volt. Ennek ellenére

biztosítottuk arról, hogyha szüksége van
ránk, felkereshet bennünket, fel is hív-
hat, és meglátogathat minket, ha valami
problémája van. A látogatásoknak az lett
a vége, hogy néha mikor mi nem voltunk
otthon eljött és több alkalommal pénz
lopott az itthon tartózkodó nagymamá-
tól. Ekkor természetesen megtiltottuk a
vendégeskedést. Válaszlépésként követ-
keztek a névtelen telefonos zaklatások,
persze főleg éjszaka. Úgy gondolom, End-
rének senki nem segített feldolgozni azt a
veszteséget, amit a családból való kikerü-
lés jelentett számára. Végül aztán egyszer
sikerült leülnöm vele, és megbeszélni a
dolgokat. Minden a helyére került, néha-
napján még ma is felhív telefonon és el-
beszélgetünk, hogyan alakul az élete.
Úgy gondolom, hogy az a rövid idő, amit
családunkban eltöltött, azért nyújtott szá-
mára valamit, hiszen megnősült és jelen-
leg 5 gyermek neveléséről gondoskodik.

Mivel a létszámunk lecsökkent, a sza-
bad férőhelyre új gyerekeknek kellett ke-
rülnie.

Egy krízishelyzetben kellett gyorsan
helytállnunk.

■ EMŐKE ÉS JÓZSEF

A rendőrség behozott a GYIVI-be (ek-
kor még így hívták) egy testvérpárt, egy 8
éves kislányt és egy 7 hónapos kisfiút,
akiket édesanyjuk súlyosan veszélyezte-
tett, és számukra a nevelőszülői elhelye-
zés látszott a legjobb megoldásnak. Itt
nem volt idő átgondolni a helyzetet, azon-
nal kellett döntenet. A döntést követően a
semmiből órák alatt csecsemőtápszert, ru-
hákat, kiságyat varázsoltunk, természetesen
mindezt saját erőből és pénzből. Meg-
kezdődött egy új fejezet az életünkben.
Az eset tíz éve történt, milyen régen is
volt, és az óta mennyi minden történt.

De vegyük csak szép sorjában:

A gyermekek előéletét sikerült neve-
lőszülői tanácsadónkon keresztül megis-
merni. A családra vonatkozó védő-óvó
ügy 1993 őszén indult, az akkori gyámha-
tóságon. A kislány óvodája tett bejelene-
tést, az anya kiskorút veszélyeztető ma-
gatartása miatt, és kérte a hatóság intéz-
kedését, mivel a gyermeket az édesanya
többször ittasan bántalmazta, rendszere-
sen ilyen állapotban jött érte, a kislány
piszkos volt és elhanyagolt. Tanúk állítá-

sa alapján, az utcán is számtalanszor üttötte-verte a gyermeket.

A gyámhatóság a lefolytatott vizsgálat során beszerzett védőnői, óvodai és családgondozói vélemények alapján megállapította, hogy a kiskorú az anya gondozásában veszélyeztetett helyzetben van. Az anya rendszeresen alkoholizál élettársával együtt, nem dolgozik, lakásában idegen férfiak társaságában mulatozik, gyakoriak a verekedések, veszekedések. A kislány nevelésére az édesapa sem alkalmas, mivel ő is hasonló életmódot folytat. Az apai nagymama sem tudja a nevelést vállalni, mert együtt él a kislány édesapjával, és sem a környezet, sem a nagymama egészségi állapota nem teszi lehetővé, hogy vállalja unokája nevelését. A körülmények miatt a kislányt átmenetileg krízisotthonba helyezték el.

Az édesanya néha hosszabb-rövidebb időre kibírja alkohol nélkül, ezért amikor átmenetileg szünetelteti az ivászatot, a gyermeket visszahelyezik a családba. Időközben az anya élettársi kapcsolatából testvére születik. A kislány születése után minden újra a régi mederben folyik. Folytatódnak az ivászatok, a féktelen mulatozások, a csecsemőt az akkor 7 éves kislány próbálja gondozni, több-kevesebb sikerrel. A védőnő által adott tájékoztatás szerint a lakás piszkos, elhanyagolt, a gyermekek ellátása minimális szinten sem történik meg. Az anyának adott életvezetési tanácsok is sorra kudarcba fulladnak. Így jutunk el 1996 februárjáig, amikor is az elvégzett környezettanulmány, és a jelzőrendszer hatására végre konkrét intézkedés történik az ügyben. Azonnali hatállyal ideiglenes intézeti beutalásra kerülnek a súlyosan veszélyeztetett gyermekek.

A megalapozott döntés után kerültek családunkba a testvérek.

Megfelelő tájékoztatás híján voltunk. A 7 hónapos kisbaba 3 nap múlva súlyos életveszélyes fulladásos tünetekkel intenzív osztályra került, ahol is megállapították, hogy asztmás és súlyos tejallergiája van. A kislányról kiderült, hogy enuresis nocturnában szenved, és hogy ezért bizony sokat bántották.

Komoly munkának néztünk elébe. Hosszú hetekbe telt, míg a csecsemő felépült. Orvosi utasításra szigorú diétát kellett tartanunk, semmilyen tejterméket

nem kaphatott, és semmi olyan élelmiszer, ami akár nyomokban is, de tejet tartalmazott. Emőkének is sikerült beilleszkednie a családba és kezdte magát biztonságba érezni. Szerette az új iskolát és rövid időn belül megbarátkozott az osztálytársakkal, tanárokkal. Rendszeresen foglalkoztunk vele, hamarosan megmutatkoztak jó tanulási képességei, és behozta addigi lemaradásait. Mivel ideiglenes beutalásról volt szó, láthatás ügyben felvettük a kapcsolatot a vér szerinti szülővel. A gyermekek édesapja két különböző férfi és az édesanya akkortájt mindkettővel meglehetősen rossz kapcsolatban volt, ezért egy kicsit bonyolult volt a láthatások megszervezése. Az édesanya eljöhett lakásunkra, ahol is ápolhatta, gondozhatta babáját és közben kislányával is foglalkozhatott. Emőkét az édesapja hétfőként elvitte magához, és a nagymamával együtt hármásban eltölthették ezt az időt. A kislányt pedig akkor kereshette fel az édesapja lakásunkon, amikor azt előre megbeszéltük és biztosak voltunk abban, hogy nem fut össze az édesanyjával.

Így jutottunk el áprilisig, amikor is az édesanya kérte gyermekei visszahelyezését. Állítása szerint már teljesen le szokott az italozásról és megfelelően el tudja látni a gyermekeket.

Mi ezt egy kicsit másképp láttuk, de bennünket senki nem kérdezett meg. Úgy ítéltük meg, hogy ez még nem teljesen bizonyított, és nem kellene a gyermekeket kitenni egy hibás döntésnek. Véleményünk szerint túl rövid volt az idő, amit az édesanya alkoholmentesen töltött el. Hiszen nem valószínű, hogy évtizedes alkoholfüggésből két hónap alatt ki lehet gyógyulni. Mi még adtunk volna egy kis időt arra, hogy az anya bizonyíthassa, hogy valóban képes alkohol nélkül élni.

Emőkét egyik pillanatról a másikra minden felkészítés nélkül, azonnal végrehajtandó határozattal visszahelyezték az édesanyához. A döntést rendkívül sérelmesnek és a gyermek érdekeivel ellentétesnek találtuk. Úgy gondoltuk, hogy egy gyermek nem lehet gyógyszer egy felnőtt ember számára. Mint később kiderült, jól láttuk a helyzetet. Az intézkedés nem a gyermek érdekét szolgálta, sőt az anya számára sem volt jó döntés, hiszen a rászakadó felelősséggel nem tudott megbirkózni.

A gyermeket, mint később megtud-

tuk, nem hazavitték, hanem az általa annyira utált krízisotthonban helyezték el, ahol valószínű, hogy akkoriban nem volt elegendő a létszám és valakik számára jó volt ezt a döntést meghozni.

A kislány továbbra is nálunk maradt, mivel édesapja úgy ítélte meg, hogy pillanatnyilag jobb helyen van a nevelőcsaládban, ahol személyre szabott gondoskodást kap, ahol törődnek vele, figyelnek a diétájára stb.

Az elválás feldolgozása nagyon nehéz volt, mind a magunk, mind a családunk számára is, főleg azért, mert láttuk, hogy hibás intézkedések hatására mit történik egy gyermekkel. Pár hónapon belül többször kellett egy 8 éves gyermeknek veszteségek sorozatát átélnie. Későbbi személyiségfejlődésére azt gondolom, hogy nagyon negatív hatású volt.

Mivel a kislány nálunk maradt, így a kislánnyal sem szakadt meg teljesen a kapcsolat, többször meglátogattuk a krízisotthonban és elvittük hozzá testvérét is. Édesanyjával való kapcsolatunk jelentősen megromlott. Ennek fő oka talán az volt, hogy az anyát nem készítették fel arra, hogy mit is jelent a nevelőszülőiség. Azt gondolom, egy féltékenységi folyamat indult el látván, hogy mi nevelőszülők helyzetünkönél fogva alkalmasabbak vagyunk pillanatnyilag gyermekei nevelésére, mint ő maga. Mi nem tudtuk meggyőzni arról, hogy ez az állapot csak addig tart, amíg el tud jutni arra a szintre, hogy magát és körülményeit alkalmassá tegye arra, hogy újra el tudja látni a feladatát. Türelmetlenségével nagyon sokat rontott a helyzeten.

A gyámhatóság a kislány ügyében is elkövette ugyanazt a hibát, mint Emőkével kapcsolatban. Őt is egy azonnal végrehajtandó határozattal helyezték vissza az édesanyához. Ezt a döntést is teljesen megalapozatlannak tartottuk. Hiszen az anyával való találkozások bizonyították, hogy még mindig az alkohol játssza a főszerepet.

Fájó szívvel búcsút vettünk Jocótól, és csak reménykedni tudtunk abban, hogy talán minden jóra fordul majd.

Egy évnek sem kellett eltelti ahhoz, hogy az élet minket igazoljon. Alighogy visszakerültek a gyermekek, minden ott folytatódott, ahol abbamaradt.

1997. nyarán Emőke ismét családunkba került, a kislányt az édesapjánál helyezték el. Hogy min ment keresztül a két

gyermek, azt nem kívánom részletezni. Talán elég annyi, hogy az anya ellen éppen eljárás folyt, amiért ittás állapotban az akkor két éves kisfiút a HÉV állomáson elhagyta, ahol a sínek között találtak rá.

Emőke azóta is családjában él, az idén fog érettségizni, szeretne egyetemen továbbtanulni, és azt gondolom, erre minden esélye meg is van.

Jelenleg nincs semmilyen kapcsolata az édesanyjával, mi sem tudunk róla semmit sem.

Az elmúlt 10 évben számtalan kísérletet tettünk, hogy az anya felismerje alkoholfüggőségét, és tegyen valamit lelküldése érdekében.

Voltak időszakok, amikor az anya-gyermek kapcsolat már éppen jó úton haladt. Egy ilyen alkalommal megengedtük, hogy az anya meglátogathassa vidéki rokonait a gyermekkel együtt. A látogatás sajnos nagyon rosszul sült el, az anya oly mértékben lerészegedett, hogy súlyosan bántalmazta a kislányt, aki ezek után hónapokig hallani sem akart a találkozásokról.

Közben újabb kistestvér is született a régi élettársi kapcsolatból, ez ellenállást váltott ki a gyermekben az anyával szemben. Az anya számtalanszor félrevezette, becsapta a gyermeket, nyaralást, ajándékokat ígért, és a gyermeknek mindig szembesülnie kellett azzal, hogy ezek csak ígéretek maradtak.

Próbáltuk az anyát rávezetni arra, hogy vegye igénybe szakemberek segítségét. Sajnos nem tett ennek érdekében egy lépést sem. Gyönyörű háromszobás lakása valószínű, hogy a lakásmaffia karmiba került. S mi, nevelőszülők hiába vetjük fel a kapcsolatot a gyámhivatallal, a családgondozóval semmit sem tehattünk.

Persze ez nem a mi kompetenciánk volt, ennek ellenére úgy éreztük, hogy valamit tennünk kellene. Emőkének is jól esett, hogy megpróbáltunk segíteni édesanyjának.

Emőkét úgy neveltük, hogy az őt ért sérelmek ellenére is megállja a helyét az életben. Veszteségeit sikerült feldolgozni, s már majdnem felnőttként reálisan látja helyzetét.

Jelenleg minden erejével azon van, hogy sikeresen megfeleljen az érettségin, s hogy felvételt nyerjen az egyetemre. Tudja, hogy ránk és támogató segítségünkre mindig számíthat. Ő is kifejezte

azon akaratát, hogy utógondozottként is a családjában kíván maradni.

■ KRISZTINA

Krisztina 1993-ban került a családba. Ő annak az Endrének a testvére, akiről már az előbbiekben írtam. Miután Endre elkerült családjából, és elmúltak a viharok, neki is sikerült a családba beilleszkednie. A testvérek közül Emőkével került a legjobb kapcsolatba, szinte elválaszthatatlanok lettek. Ez a szeretetteljes kapcsolat mindkettőjük számára nagyon fontos és építő jellegű volt. Ő volt mindig a szókimondó, és mindig megvédte a többieket, ha esetleg az iskolában valamelyiküket sérelem érte. Kamaszkorát kissé viharosan élte meg, számtalanszor került nézeteltérésbe osztálytársaival, tanáraival, sőt olykor velünk, nevelőszülőkkel is. Nagy kedvvel vette ki a részét az itthoni munkákból. Imádta a férfias nehéz munkákat, rendkívül ügyesen fűrt faragott, még az autó kerékét is ki tudta cserélni. Varrónői szakmát szerzett, majd a gyermekruha készítői képesítést is megszerezte. Szerettem volna, ha egy kicsit több időt szentel a tanulásra és leérettségizik. De akkor közbejött a szerelem, és hiába volt minden észérv, úgy döntött, hogy a fiúhoz költözik. Úgy gondoltuk, hogy ez bizony még korai és kettőnk nézeteinek összeütközése azt eredményezte, hogy elhagyta a családot és utógondozói otthonba került. Persze továbbra is a fiúnál lakott. Eltelt egy kis idő, amikor gondolom, hogy hiányzott neki a család és ismételten felvette velünk a kapcsolatot. Mi nem zárkoztunk el, s elkezdődött a kapcsolat újraépítése. Ma minden a legnagyobb rendben van. Esti gimnáziumba jár a párjával együtt, és ebben az évben tartottuk meg az eljegyzésüket is.

■ ZSÓFIA

Zsófi 1998-ba került a családba. Nevelőanyukáját agydaganattal műtötték, és rá pár hónapra meg is halt, nevelőapukája súlyos szívbetegként nem tudta vállalni további gondozását. Jelenleg utógondozásának utolsó évét tölti a családjában. Zsófi tanulásban akadályozott. Pillanatnyilag gyógynövénytermesztőnek tanul, s elképzelése szerint, ha elvégzi az iskolát, dolgozni fog menni. Kiegyensúlyozott, nyugodt természetű, mindenről van

véleménye, és imádja a politikát. A családi munkamegosztásból kiveszi a részét.

■ KLARISSZA

4 éve került a családba 14 évesen. Féltestvérével tartja a kapcsolatot. Édesanyjáról, édesapjáról sajnos semmit se tudunk. Ő is érettségi előtt áll és komoly továbbtanulási szándékai vannak. Remélem, hogy minden elképzelése valóra válhat. Rendkívül tehetséges, széles látókörű fiatal. Emőkével nagyon jól megtalálták a közös hangot. Egy osztályba járnak, néha versengenek is egymással, de ez egyikükre sincs negatív hatással. Van, amiben Emőke az okosabb, de Klarissza szorgalmával pótolja a hiányzó képességet. Ő is biztonságban érzi magát családjában és tudja, hogy ránk mindig számíthat.

Elégedettséggel tölt el, hogy mindegyik nálunk nevelkedő és utógondozásban részesülő fiatal jól boldogul az életben, hogy sikeresek a tanulásban, hogy van jövőképük, és vannak célkitűzéseik. Ehhez azt hiszem nagymértékben hozzájárult a család által nyújtott biztonság és feltétel nélküli elfogadás, és szeretet. A kezdeti nehézségek ellenére az „összeterelt” gyermekek között sikerült kialakítani egy jó kapcsolatot, s remélem, ha kikerülnek a családból, akkor is számíthatnak majd egymásra.

Ha végignézek az elmúlt 14 éven, úgy gondolom jól végeztük a munkánkat, erre bizonyíték egy-egy jó hangulatú vasárnapi ebéd, amikor is a családi asztalnál nemcsak a kilenc gyerek és mi ketten, hanem a lányok és fiúk párpai is helyet foglalnak. Lehet, hogy kellene egy nagyobb ebédlőt építenünk?

Gyűgyeiné Tamás Viktória

Irodalom

Herczog Mária: Gyermekvédelmi Kézikönyv. KJK-KERSZÖV, Budapest, 2001.

Carole R. Smith: Örökbefogadók és nevelőszülők.

Pont Kiadó, Budapest, 1995.